

Pälkäne Äimälä vesihuoltolinjan inventointi 2009

Hannu Poutiainen
Timo Jussila

Kustantaja: Etelä-Pälkäneen vesiosuuskunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	3
Kuvia	4
Maastokartat	5
Ilmakuva	6
Äimälä 1735	7
Äimälä 1868	8
Äimälä 1912	9

Kansikuva: Lassilan kuppikivi, kuvattu Lassilan tilakeskuksen suuntaan luoteeseen, minne vesihuoltolinjan haaran pää ulottuu.

Perustiedot

Alue: Pälkäneen Äimälän kylä, linja Ruotsila - Klemola välillä.

Tarkoitus: Tarkistaa kattavasti, onko vesihuoltolinjan alueella muinaisjäänöksiä.

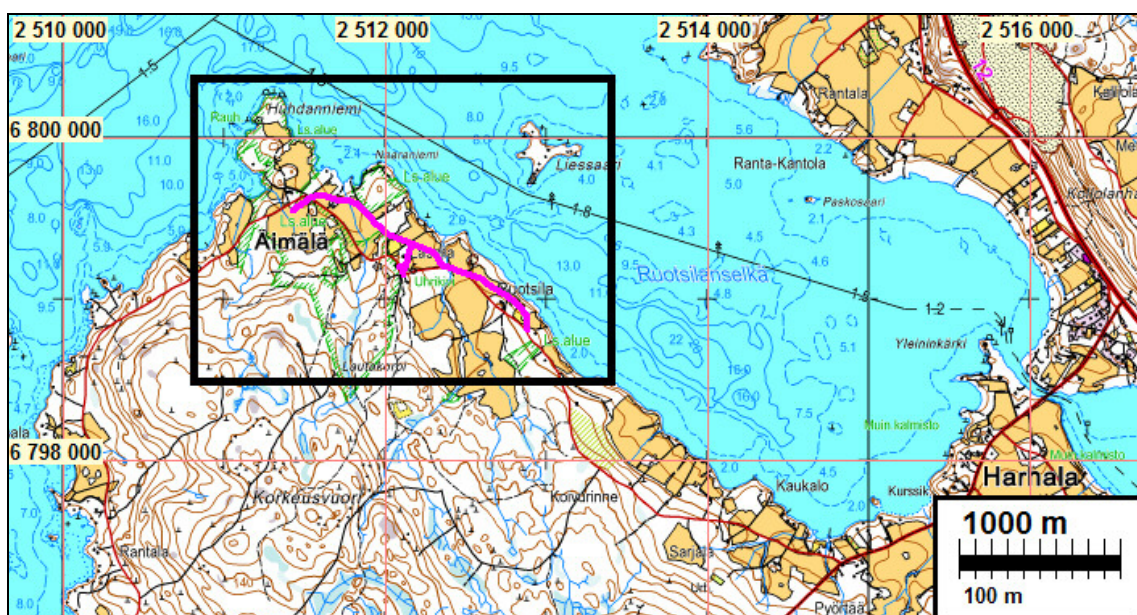
Työaika: Kenttätyöaika: 18.8.2009

Kustantaja: Etelä-Pälkäneen vesiosuuskunta.

Tekijät: Mikroliitti Oy, maastotyö Hannu Poutiainen. Raportti ja valmistelu T Jussila.

Aiemmat tutkimukset: -

Tulokset: Alueella sijaitsee Lassilan kuppikivi (mjrek 635010016) seutukunnalla tunnetaan useita rautakautisia muinaisjäänöksiä, mutta vesihuoltolinjan alueelta ei muita kuin em. kuppikivi. Äimälän kylä ja Ruotsilan talojen historiat ulottuvat keskiaikaan. Ruotsilan ja Äimälän välillä vesihuoltolinja kulkee pelloissa jotka eräiltä osin vaikuttivat topografisesti otollisilta rautakauden muinaisjäänöksille. Peltoja ei voitu tarkemmin tutkia koska ne olivat viljalla tai nurmella. Lassilan kohdalla vesihuoltolinjahaara kulkee 1700 luvun kylätontilla tai aivan sen vieressä. Alueella todettiin tummaa tulikukkaa ja koekuopassa palanutta savea.

Inventointi

Maastotyön suoritti Hannu Poutiainen 18.8. 2009. Suunniteltu vesijohtolinjaus kulkee Ruotsilan vanhan kylätontin (1800-luvulla rustholli) ja järven välistä peltoja pitkin Äimälän (kartalla Lassila talo) keskiaikaan ulottuvan kylätontin koillispuolitse Klemolan talolle. Äimälän ja Ruotsilan vanha karttamateriaali – isojakokartat 1700-luvulta – kuvattiin kansallisarkistossa. Kartat asemoitiin kjk koordinaatistoon arviolta +/- 20 m tarkkuudella. Linjaus tarkastettiin maastossa 18.8.2009. Seudulla on lukuisia rautakautisia muinaisjäänneksiä. Vesijohtolinjan seutu on rautakauden muinaisjäänneksille potentiaalista aluetta. Linjan lähistöltä tunnetaan kuppikivi (mjrak 635010016, Lassilan talon eteläpuolella tien varressa, 25 kuppia), mutta ei muita muinaisjäänneksiä.

Vesijohtolinja kulkee Ruotsilan kohdalla vanhan kylätontin ulkopuolella pellossa. Karttamateriaalin ja maastohavaintojen perusteella tämä linjan kaakkoisosaa ei vaikuttanut muinaisjäänneksen kannalta kovin mielenkiintoiselta – ei mielestämme aiheuta mitään toimenpiteitä. Havaintomahdollisuudet eivät olleet kovin hyvät koska osa alueesta peltoa joka viljalla.

Ruotsilan luoteispuolella on peltoharjanne ja rinne, joka paikalla käytäessä oli viljalla ja kauempana luoteessa, puron lähellä nurmella. Peltoa ei voitu havainnoida tarkemmin. Pelto on joitain vuosia sitten salaojitettu. Topografisesti pelto on mielenkiintoinen – rautakauden ja keskiajan muinaisjäänneksen sijoittumisen kannalta. Linjan alue siltä osin kun se kulkee kauempana tiestä olisi syytä tutkia tarkemmin. Tien varrella ja puron ylityskohdan liepeillä maastoa voitiin tutkia tarkemmin, eikä siellä ole mitään muinaisjäänneksen viittaavaa. Puron länsipuolella, Lassilan talon (Äimälän kylätontti) itä-koillispuolella oleva pelto oli paikalla käytäessä viljalla eikä sitä voitu tarkemmin havainnoida. Pelto on joitain vuosia sitten salaojitettu. Peltorinne vaikutti arkeologin kannalta mielenkiintoiselta, samoin kuin em. Ruotsilan luoteispuoleinen pelto. Sitä voisi tutkia tarkemmin.

Äimälän kylätontin kohdalla on linjan haara, josta erkanee linja etelän Lassilan talolle. Linja kulkee aivan Äimälän vanhan kylätontin kupeesta, viistäen yhtä 1700-luvun talotonttia. Tällä kohden linja kulkee osin pellossa (reunassa) ja osin pihamaalla. Peltoa ei voitu tutkia. Lassilan talon eteläpuolella havaittiin talousrakennusten välissä, linjan haaran pään alueella, tumman tulikukan esiintymä, mikä viittaa rautakautiseen tai keskiaikaiseen asutukseen. Lähellä, etelämpänä on kuppikivi. Lassilan tilakeskuksen alueella, Äimälän kylätontilla on asuttu satoja vuosia nykypäivään. Muutama kairanreikä ja pieni koekuoppa tummatulikukka esiintymän kohdalle (x6799166, y2512106) paljasti kulttuurikerrosta jossa palanutta savea. On mahdollista koekuoppahavaintojen perusteella sanoa millä aikakaudella ne ovat syntyneet – mahdollista että ovat aivan nykyajan tuotteita tai hyvinkin vanhoja. Maaperä voi olla paikoin hyvinkin sekoittunutta ja arkeologin kannalta ”tuhoutunutta muinaisjäänneistä”. Toisaalta linjan alueella voi olla jäljellä ehjiä rautakautisia tai kesaikaisia maakerroksia ja rakenteita.

Äimälän (Lassila) pohjoispuolelta Klemolan talolle linja voitiin tutkia suhteellisen hyvin. Mitään muinaisjäänneksen viittaavaa havaintoa, topografiaa tms. ei linjan tällä osalla havaittu. Linjan kaakkoispäässä, tien varressa havaittiin kivetyn kellarikuopan rauniot (mitat 5 x 2.5 x 1.5 m) – resentti, ei muinaisjäänne. Sen sijainti: 6798814, 2512886.

Edellä mainitut peltoalueet ja linjan haara Lassilan tilakeskukselle on ehkä syytä harkita tutkittavan tarkemmin. Sellainen tutkimus peltojen osalta voisi olla niiden läpikäyminen silloin kun ne ovat kynnettyinä tai vesijohtokuopan kaivuun valvonta. Äimälän kylätontin alueella kaivuutyön valvontaa olisi harkittava, ellei katsota tarkempaa koekuopitusta tarpeelliseksi.

31.8.2009

Timo Jussila

Kuvia

Lassilan kuppikivi

Peltoa Ruotsilan lounaispuolella.

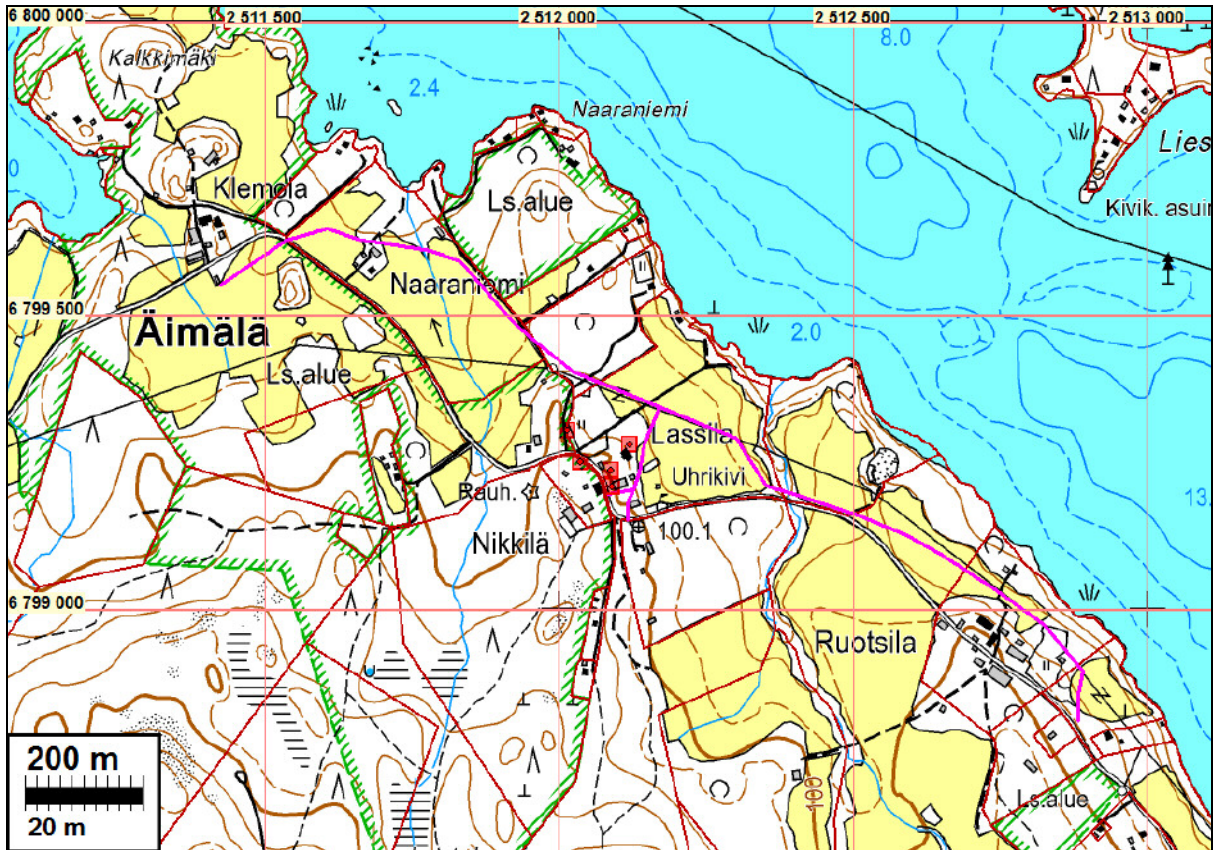

Tumma tulikukka Lassilan tilan pihalla

Kellarikuopan jäänne Ruotsilan kaakkoispuolella

Maastokartat

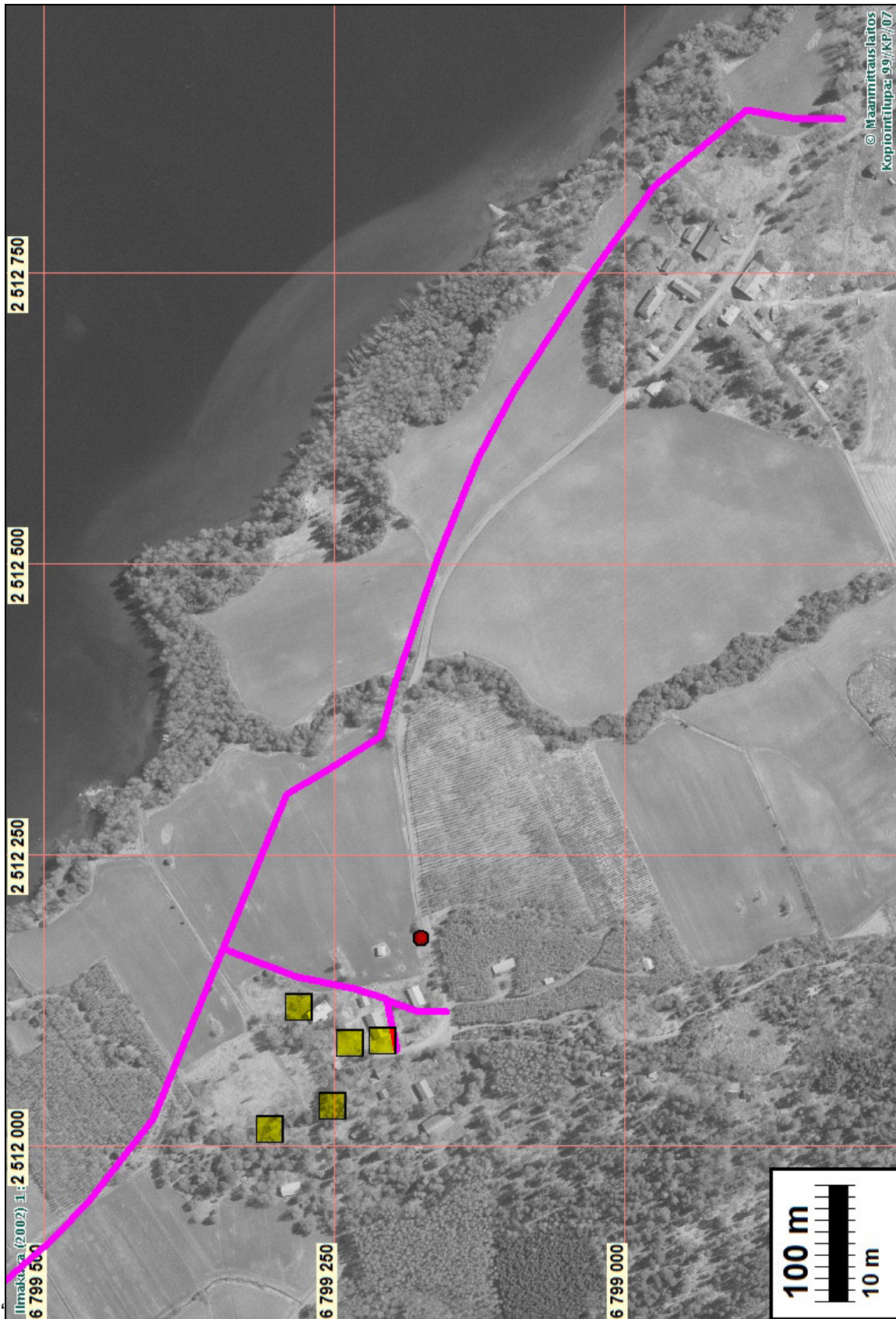

Suunniteltu vesijohtolinja merkitty kartalle sinipunaisella. Åimälän talotontit v. 1735 merkitty punaisella neliöllä.

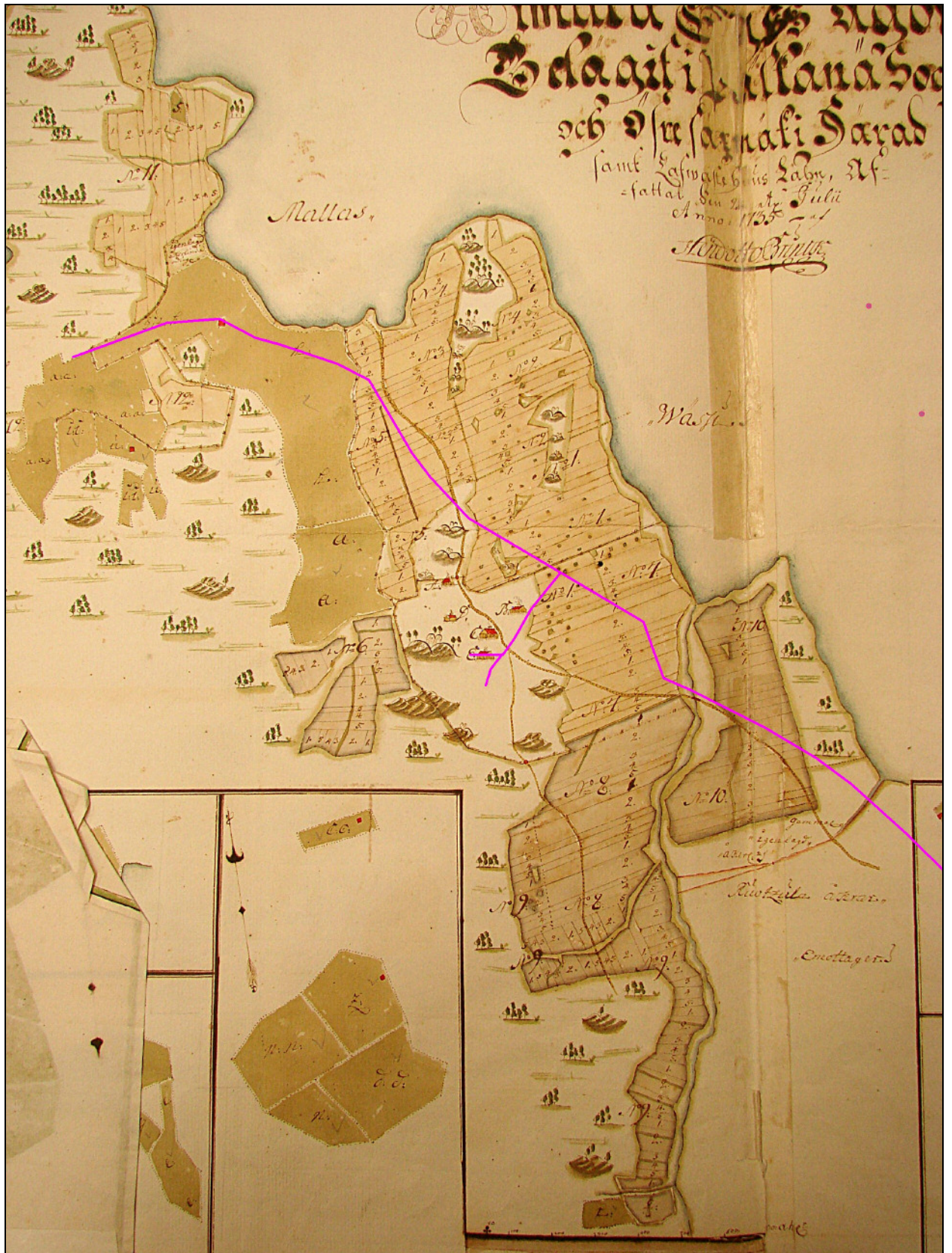
Kartalle merkitty punaisella ne linjan osat, joiden kohdalla voisi harkita tarkempaa tutkimusta.

Ilmakuva

Äimälän 1735 kylätontin talojen paikat keltaisella, kuppikivi punainen pallo.

Äimälä 1735

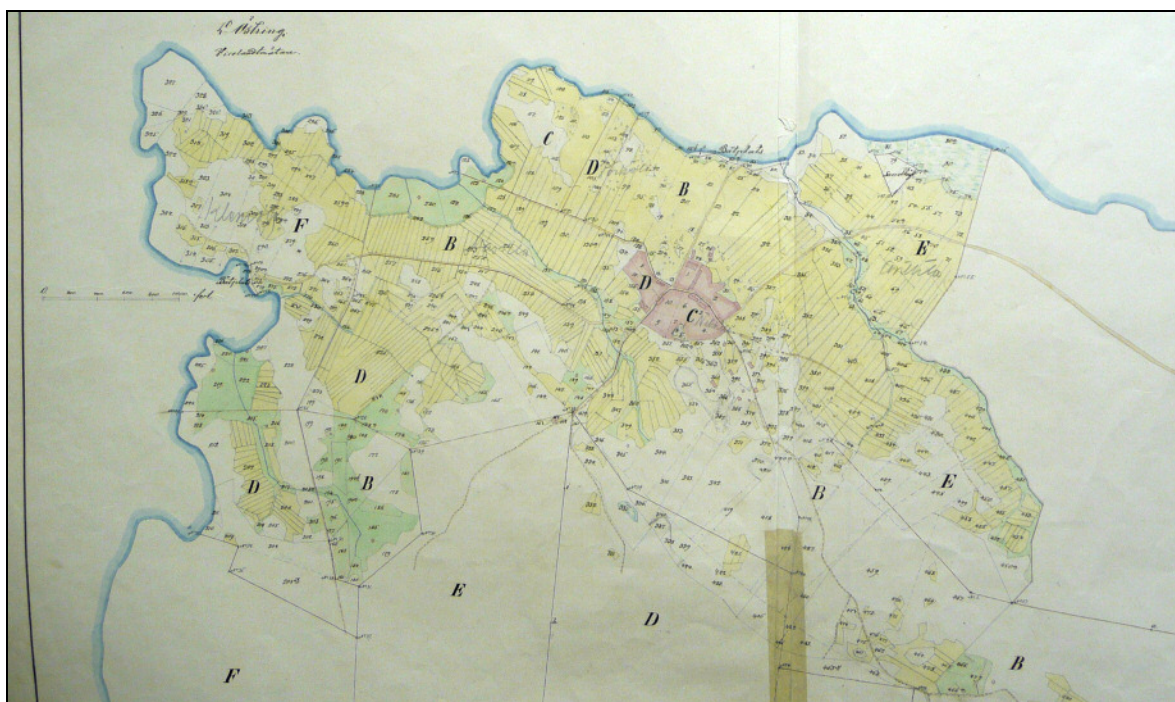

Äimälä 1735. Vesijohtolinjan piirretty päälle (tarkkuus noin +20m, Äimälän kohdalla tarkempi)

Yleiskartta Äimälän kylästä 1735. Kylätontti ja Ruotsilan talo ylhäällä.

Äimälä 1868

Äimälän kylä ja kylätontti (punaisella) v. 1866.

Äimälä 1912

Ote ns. Senaatin kartasta vuodelta 1912.

Ruotsila 1838

